

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egy évre 6 pengő, félévre 3 pengő
Egyes szám ára 15 fillér
Göldre egész évre 10 pengő

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS.
Főmunkatárs: DR. SZÁSZ FERENC.

Laptulajdonos: MINERVA R.T.
Megjelenik minden szombatot.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kolozsvár, Brassai-utca 5. szám.

A magyar pünkösöd lelke

A pünkösöd színes, virágos ünnepe a magyarnak. A színes és a havas táj, a zöld fenyős hangulat ábrázolja. A tavasz ifjú bomladoszásának, az erjedő, a felvirágzó életnek a megtestesítője a természet világában is. A pünkösöd már színes, virágos kép, mely felett láthatatlan piros lángnyelvek lebegnek. A esodálatos magyar

népköltészet remekbe fogott négysoros verssel ábrázolja a magyar pünkösödöt: "Mam anyától lettél, Rózsaszínű termettél, Piros pünkösöd színe, Hajnalban születted". Am a lélek komoly lendülettel megvannak a magától iránnyal a magyar pünkösödben. A pünkösöd a vigasztalás Szent-Lélek várásának ünnepe. Annak a vigasztalás Szent-Léleknek, melyet a szíves megváltója, Jézus Krisztus megígért és elküldött a földre, hogy hitükben, a hit való bizalmukban, s az általa hirdett eszme győzelemében megörökösödjön. És az erdélyi magyar pünkösöd ünnepén a szépség ezrei gyülekeznek a somlyói kétágú templom körül, hogy hálás szívvel mondjanak köszönetet a gondviselő Istennek, s a somlyói védő Máriának az első évad, magyar pünkösödét a régi rabok után.

De ez az első magyar pünkösöd nem egyedül a somlyói templom körül gyülekező kerekéké, aminthogy nem is akarják kizárólag a makénak tekinteni. Ez az első magyar pünkösöd valóban erdélyi keresztény magyar pünkösödjé, melyet a szíves megváltója, Jézus Krisztus szíves megváltója, Jézus Krisztus megígért és elküldött a földre, hogy hitükben, a hit való bizalmukban, s az általa hirdett eszme győzelemében megörökösödjön. És az erdélyi magyar pünkösöd ünnepén a szépség ezrei gyülekeznek a somlyói kétágú templom körül, hogy hálás szívvel mondjanak köszönetet a gondviselő Istennek, s a somlyói védő Máriának az első évad, magyar pünkösödét a régi rabok után.

vallási, akár foglalkozásbeli, akár társadalmi, akár szíves megváltója, Jézus Krisztus megígért és elküldött a földre, hogy hitükben, a hit való bizalmukban, s az általa hirdett eszme győzelemében megörökösödjön. És az erdélyi magyar pünkösöd ünnepén a szépség ezrei gyülekeznek a somlyói kétágú templom körül, hogy hálás szívvel mondjanak köszönetet a gondviselő Istennek, s a somlyói védő Máriának az első évad, magyar pünkösödét a régi rabok után.

kedésben, mely sziklavá tett szívünket és örössé akarattunkat. És egyik vagyunk most, amikor piros pünkösöd napján júniusi fény reszket felettünk és úgy érezzük, hogy az egykori boldog apostolok hitével és elszántságával vagyunk tele, mert hiszünk, hogy a magyar élet boldogabb korszaka kezdődik, s el vagyunk szánva arra, hogy ezt az életet senki által sem engedjük megzavarni.

Az élet, s az általa felkavart szenvedélyek minket se kímélnék. A közélet és a politika mezején sokszor szemben állunk egymással. Vannak elveink, meglátásaink, melyek nem mindig találkoznak egyazon ponton. Az elvek és a meggyőződés védelmében nem egyszer kíméletlen harcot folytatunk egymással. De van egy eszme, van egy lélek, amely körül valamennyien és fentartás nélkül meghódolunk. EZ A MAGYAR FENMARADÁS LELKE ÉS SZELEME. Minden elveszhet, de ez nem veszt el. Mindenről lemondhatunk, de erről soha le nem mondunk. Krisztus születése megvolt, feltámadása megvolt és lelki egységben született Most pedig eljött a bizakodó, megerősítő Szent-Lélek. Ennek is teljes és förtelen egységben kell minket találnia. A magyar pünkösöd lelkeségét ebben a gondolatban keressük és találjuk meg. És minden olyan tényben, emlékekben, megmozdulásban, mely a magyar élet hatátlanságára vonatkozik, lelkeséggel kell keresnünk. Magyar lelkeséget, mely erőt és egységet jelent. Magyar lelkeséget, mely felett az erősítő, bátorító Szent-Lélek lángnyelvei lebegnek...

(plb)

MAGYAR ÉLETÜNK KÉRDÉSEI

Mielőbb magyar kézbe a földet!

A magyar föld magyar kézbe jutása és juttatása a legfontosabb nemzeti érdek. Ebben a tekintetben alig lehet különbséget tenni arra nézve, hogy kinek a kezében volt vagy van. Az a fontos, hogy magyar kézbe kerüljön vissza, mint ahogyan eredetileg magyar kézben is volt, ahonnan a magyar könnyelműség, a magyar élietlenség, s nem egyszer a magyar jóhiszeműség kiengedte onnan.

Ezt a gondolatot hangsúlyozta ki a magyar földművelésügyi miniszter a Magyar Élet Pártterjesítője legutóbbi számának vezető helyén megjelent cikkében, de közelebbi megjelölésével - annak, hogy a zsidókéze jutott volt magyar birtokok mielőbbi visszakkerülésére már nem várhat magára sokáig. Nagyon helyesen és idősezeren állapítja meg, hogy a földhöz juttatásra várók tömegeit nem lehet az élietlenség állapotában tartani, de a nagyobb birtokok sem éliet hosszabb ideig bizonytalanságban a természet séréme nélkül. Ezt a kérdést tehát meg kell oldani, még pedig egészen, mert a félmegoldás soha sem olyan veszélyes, mint épen ezen a terezen.

Figyelemre méltók az adatok, melyek az é telen eddig végzett munka eredményét mutatják. A második zsidótörvény, valamint a telepítési és hitbizományi törvény alapján 1936. július 1-től 1941. április 30-ig a földművelésügyi kormány 203.000 kat. hold területet szerzett vissza és juttatott oda 33.000 ar. érdemes kisgazdának kis- és törpebirtokok kiegészítésére. A családtagokat is ideszámítva, 165.000 lélek élvezi a földhözjuttatás előnyeit. A fenti területhől 92.260 hold tulajdonként, 110.779 hold pedig hasznabérletként szerezetett meg.

Az ingatlanok tulajdoni megszerzése különböző úton történ. Így állami elővásárlási jogon, szabaddéki vásárlások útján, elárverezett és bankok kezébe jutott ingatlanok visszavásárlásával, valamint a telepítési és zsidótörvény alkalmazása révén. Ezen az ingatlanokon eddig 7000 házhely létesült oly nagyságban, hogy egy-egy házhelyen a család szükségletének megfelelő kert oldjára is jusszon. A vételárfizetéssel visszaszerzett ingatlanok 76.949 holdat tesznek ki s 45.136.006 P. értéket képviselnek. Történt visszacszerzés vételárfizetés nélkül is birtokpolitikai cölökre, mégpedig vagyonváltás címén, illeték- és adótarthatóság fejében és csereingatlanként (pl. erdőbirtokért). Ez a terület 15.300 hold, 6.690.430 P. értékben. Ha számításba vesszük, hogy 1940. június

30-ig a kormány 37.993.137 P. értékű ingatlant szerezett meg, a mostani állapottal szembeállítva, a tavábi ingatlanyszerzés értéke 10 hónap alatt közel 1 millió Pengő emelkedést jelent.

A mezőgazdasági ingatlanok eldarabolásának ellenőrzésével a nagybirtokok leépítésének folyamata van egybekötve a kisemberek hatékony érdekvédelmével, minek következtében a kisbirtokok területe országban közel 400.000 holddal szaporodott.

A magyar földbirtokpolitika legsürgősebb feladata a zsidóbirtokok keresztény kézre juttatása. A zsidótörvény hatálybalépése óta összesen 981 zsidó tulajdonos kötelezetett 149.584 hold zsidóbirtok engedésére. A zsidó birtokok természetesen törvényes védelmet voltak igénybe, panaszot terjesztettek az ítélőtáblák elé, melyek végső fokon döntenek ügyben. Eddig 78.000 hold ingatlant juttott vissza vérvényes bíról döntéssel, s rendelhető, hogy az elvételhezott kormányhatározatok jogerőre fognak emelkedni. A zsidóbirtokok egyrésze belterjes üzem. Ezeket a belterjes üzemeket keresztények veszik át, ezen az úton mozdítják elé a keresztény középbirtokos társadalmi réteg megerősödését. A zsidóság birtokállománya ezideig 80.000 kat. holddal csökkent. S bár a kormány a telepítési törvény hatálybalépése óta fokozott mértékben folytatja a telepes község alapítását, s a ma már meglévőket továbbfejlesztés, a megkezdett úton, vagyis a zsidóbirtokok felszámolásának útján vaskeletkezességgel kell tovább menni, hogy a zsidóság által megszerzett magyar föld ismét keresztény kézre kerüljön s ezzel a kimondott nemzeti célok megvalósítását szolgálja.

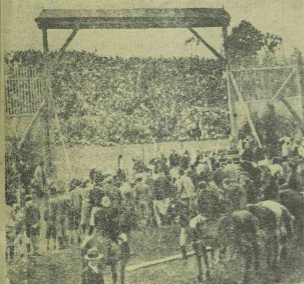
A miniszter kitér cikkében a mezőgazdasági tömegoktatás erőlyes fejlesztésének szükségére is, abból indulva ki, hogy az új kisbirtokosoknak jól meg kell gondoskodniuk, mert csak így képesek a természet színvonalát élieni, s csak így tudnak eléget tenni a vételár törlesztésének és egyéb fizetési kötelezettségeknek is. Ennek természetes velejárója az, hogy szakoktatást és tanácsadást fokozatosan ki kell építeni a nagyobb arányú földbirtokpolitikai tevékenység érdekében egyfelől, másfelől pedig az új birtokosok megfelelő eszközökkel, felszereléssel és kölcsönökkel kell élietni, hogy munkája mintegy intézményesen állítódjék a nemzeti gazdasági éliet egészséges és keringésébe.

A magyar miniszterelnök mondja:

Két legfőbb vezetől szempontot látok magam előtt. Az egyik az, hogy a nemzet lelki és szellemi egységét minden erővel fenntartjuk, ezt az egységet semmilyen oldalról meg bontani ne engedjük.

A másik az, hogy az ország erkölcsi és anyagi erejét meg óvjuk és erőtaraléinkkal mindenkifelett takarékoskodjunk!

Székely ünnep Csíksomlyón

Ósi székelykapu a népi játékok előadásán.

A hasznos szabadlő.

Kolozsváron építkezés folyik, több helyen is. Nagyrészt középipítés, abbahagyott román középületeket fejez be az állam, a város. A munkások vigan, jókedvűen dolgoznak, keverik a maltát, adogotják kézről-kézre a téglát. Jól keresnek. Meglepi, hogy minden sok székely van köztük. A lányok kisegítő munkát végeznek, a férfiakra már nagyobb feladatokat is lehet bízni. Nem szakmunkások, vagy közművesek még, de már nem is szolgák, valahol a középúton haladnak.

Van valami megnyugtató és felemelő, ha az ember egy ilyen épülő házra néz. Néhány nappal, vagy héttel ezelőtt még csak a kopár föld volt meg, a gaz és szemét tenyészett azon a helyen, ahova szorgos és gyors kezek az épületet odavarázolták. Ohyan, mint a mi Erdélyünk, a gaz és szemét nem kimélt minket még néhány hónappal ezelőtt és most erős, viharálló fundamentumok épülnek mindenütt, kicsi téglákat hordunk és összekötő anyagot, tétőt. Az épület, a hajlék ránk vár majd, amikor elésszül.

A falvak fiai között állandóan nő azoknak a száma, akik elhagyják otthonukat és a városokban keresnek boldogulást. Eleinte a legsilányabb, legalacsonyabbrendű munkákra ajánlkoztak ők, akik a falvaknak díszei és erősségei voltak. Most új lehetőségek nyitultak meg előttük és a városi életben, sokan ipari tanulnak, iparosok lesznek, kevés tőkével, állami segítséggel önállósítják magukat. A kisebbségből a többségi helyzetbe való emelkedés lelki öntudá-

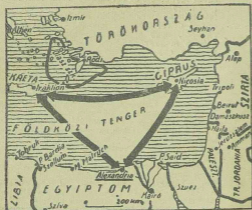
A Székelyföld népe gyönyörű ünnepsége sorozattal egybe Csíksomlyó határában, Ki lóháza, aki székéren, nagyobb csoportokban, avagy párosával igyekezett az ősi székely város felé. A somlyói nagytemplom előtt ünneplő tábori misét tartott Sándor Imre püspöki helytartó, Dr. Lőrincz József dírtól plébános lelkes szavakkal mutatótt rá arra, hogy a székelység tengerfői szénvedés után a magyar hadsereg győzelmes bevonulása nyomán egy új, szebb és méltóbb jövő útjára indult el. A székely megyék legénységei kiállításra mentek a székelység ősi hagyományai mellett. A délelőtti ünnepséget P. Szóts Dénes, csíksomlyói ferences házfőnök záróbeszéde fejezte be, aki örömeinek adott kifejezést, hogy rövidesen fel fog épülni a székely népiskola Csíksomlyón. A délután folyamán megkezdődtek a Somlyó lejtőin a szabaddteli játékok. Óriási tömegben helyezkedtek el a nézők ezrei, az Udvarhely-, Háromszék- és Csikmegyékéből egybeözönlött székelyek. A szabaddteli játékok kezdetén a legények és leányok színes csoportjai háziékeket fordítva mutatták be, majd a székely legények dalos bevonulása gyönyörködtette a nézőket. Négyezer legény vonult fel több oszlopban a környező erdőkből s megkapó székely nótáik ütemre lépdelték az ünnepség színtere felé. Ezután megkezdődött az előadások egyik legszebb jelenete: a székely legények és leányok a „Matyas király aranyszörű baránykáján” című mesejátékot adták elő. Fokozta a nézők lelkes letszését a „Düszszadag” című szabaddteli népi játék előadása. Se vége, se hossza nem volt a feltűző teljesítmények és elragadtatásnak, mikor többször székely legény eljárat a székely és magyar verbunkosok egész sorát. Az ünnepséget a magyar himnusz hangjával zárták be. Képzünk egy ősi székely kaput ábrázol a népi játékok előadásán.

tosodást és igényemelkedést is eredményezett. A magyar ifjú tudja: nem arra született, hogy szolga vagy kihordó lehessen csak az idegen kereskedőnél, munkaadónál. Pótolni igyekszik azt, amit elmulasztott, tanul, olvas, újságot vesz, stakkönyveket bűngés. A városba vetődött ifjú helyzete még most nehéz, de a jövő kilátásokkal van tele.

Ez az öntudatosodás műveltségi színvonal-emelkedést jelent. Kár ilyenkor, ebben a kezdeti lendületben, alkotó és gyarapodni akaró lélekben magára hagyni az ifjút. A népfőiskolák fontosságára felfigyelt már az ország, már eredmények is vannak, de a városba került falusiak tudásszomjával eddig nemigen törődünk. Sokszázan vannak pedig csak itt, Kolozsvárt, akik szívesen járnának tanfolyamokra, szabadegyetemekre, de nincsen horál! Elsősorban a zihenésre szánt időt lehetne gyűmölcsozletően felhasználni, a szombat, vasárnap délutánokat, de minden este is, egy-egy órásként. Elvénstem az elmúlt éven ez utókat. Legények, leányok gyűlekeztek össze, nagy testvériséggel, az összelatorzás érzésével. Táncoltattak, nevettek, daloltak a hidegben is, Hangos volt és derűs tőlük a Széchenyi-ter, a Malom-utca. De talán jobban és gyűmölcsozletően is fel lehetne használni a szabadidőjüket. Minden szó, előadás, oktatás; egy-egy tégla a magyar nép műveltségének nagy épületéhez, ehhez az épülethez való téglaforrás pedig mindennél fontosabb.

(m. j.)

A „Magyar Nép” külpolitikai szemléje

Az a bizonyos háromszög. A tengelyhatalmak terve most már kezd egészen világos lenni. Hovatovább nyilvánvaló, hogy Angliát a tengeren kell megverni. Ugy, ahogyan lehet. Az első tengeri szintér a Földközi tenger, melyet Anglia a maga számára teljesen kisajátított, onnan mindenkit kiszorított, legfőképpen Olaszországot, melynek pedig az természetes élettere. Hogyne szorított volna ki mindenkit, amikor valamennyi fontos tengeri támaszpont az ő birtokában volt. Most aztán megindult a komoly és remélhetőleg döntő küzdelem a Földközi tenger uralmáért. A német-olasz haderők Líbiában Szellumot elfoglalták, Tobrukot körülzárták, bent vannak Egyiptomban, fenyegetik a Szuezi csatornát. Ebben a pillanatban a térképünkön kirajzolt háromszög csücskeinél lévő támaszpontok: Kréta, Ciprus és Alexandria, amelyre Anglia még támaszkodhatik. Csak hogy immár köztudomású, hogy Kréta szigetét német ejtőernyős katonák özönlítették el, s napok kérdése, hogy a sziget elfoglalását jelentse. Azt is tudjuk, hogy Ciprust Franciaország nem engedni elrabolni, s hogy Alexandria elfoglalása a hadihelyzet mostani állásában nem elképzelhetetlen. Angliának a Földközi tengerrel pusztulnia kell. Ez pedig a tengeri világhuralmához fűződő mesterseges legenda szétfoszlásához a legalkalmasabb kezdet.

A német-francia valóság. Az a rendkívül érdekes közlekedés, mely a legutóbbi időben a győztes Németország és a legyőzött Franciaország között folyamatban van, a valóságok időszertei és okos felismeréséből magyarítható. Franciaország az teljes katonai leveretés után jutott el oda, ahová a háborúba keveredés előtt el kellett volna érnie. És tulajdonképpen ez az ő igazi tragédiája, nem az, hogy katonailag leverték. Azonban Franciaország végre leküzdte is magához tért a súlyos kábulatból és báto-

ritást merítve a győző nagylelkűségéből, mely hőmély kíván nyulni, mindinkább rátér arra az útra, mely részére az egyetlen helyes és gyakorlati út, amelyen járhat: erős politikai és katonai kapcsolatok megteremtése Németországgal. Természetesen, hogy Németországnak, mely kezdetlől a tények és valóságok világánál mérlegelte a körülményeket, legalkalmasabb pillanathoz érkezik ez a francia készség, mert Franciaország még nincs ely tökéletesen leverte, hogy a német szervező erő ki ne tudná esztéségből emelni és Anglia gyorsabb megverésének érdekében igénybe ne tudná venni. A német-francia összefogásban rejő nagy gyakorlati jelentőséget az amerikai lapok se hallgatják el. Egyik tekintélyes lap megmondja, hogy ez a szövetségzés rendkívüli veszedelmet rejt magában Angliára nézve, mert Irakot a tengelyhatalmak hathatósan segíthetik, Gibraltárt nagyobb veszély fenyegeti, mint valaha, s végül, mert az ugynevezett latin Amerika (Délamerika), mely sohase fogna fegyvert Spanyol és Franciaország ellen, nem működne együtt az Egyesült Államokkal. Franciaország, ugyilátszik, döntött a maga jövőendő sorsa felől, mert gyarmatai védelmére érdekében kész nyitlan szembezállni Angliával és Amerikával. Ebből pedig az következik, hogy a háboru kiterjed a közelkeleten, de ezzel szemben erőkiállítások szólnak amellett, hogy hamarabb vége is ér.

Tisztul a helyzet. Napról-napra világosabban körvonalazódnak a világesemények játéka szerint: háborútól érintett egyes országok elhatározásai. — Ebből a szempontból talán legfontosabb Törökország magatartása, mely a Földközi tenger és Szíria térszomszédóságában valóban a háboru tüzének közvetlen közelségében van. A török államvezetők azonban látták — hiszen a szemük előtt zajlott le — a balkán villámháborút a ebben felismerték a valóságot, amit ködképekért (pl. angol szavetség) nem lehet eldöbni. Hozzá kell vennünk ehhez, hogy a Szovjet felvette a diplomáciai kapcsolatot Irákkal, s ezrével engedte ide az orosz önkénteseket. Ma még nem tudjuk, mikor mozdul ki a Szovjet mostani félelmes esendőségéből, azt azonban érezni lehet, hogy készül valamire. Adott jelle bizonyosan nem készik. Mind ezek a megmozdulások azonban Anglia ellen történnek, mely a diplomáciai és katonai balsikerek legtragikusabb sodrásába került. Ezt a helyzetet, mely két év óta pompás tervszerűséggel alakul így ellene, már nem lehet lényegesen megváltoztatni. Ezen már Amerika se tud változtatni. A helyzet tehát mindinkább tisztul s a mi reményeségünk mindinkább nő, hogy a végső döntés rövidesen megtörténik. (—dr.)

Elsüllyedt a legnagyobb angol hadihajó. A németek által nem régebben zrebocsátott Bismarck csatahajó főnadr körül harcba keveredett az angol hajóval. A tengeri ütközés nyomán elsüllyedt a Hood nevű angol csatahajó, amely a legnagyobb hadihajó egysége volt az angol tengeri erőknél. Ezekivül egy másik angol csatahajó is súlyos rongálódásokat szenvedett. A német csatahajók különösebb sérülése nem volt. A Földközi-tengeren is tengeri ütközet zajlott le az olasz és angol hajók között, melynek nyomán az olaszok két angol hadihajót elsüllyesztettek.

Kréta szigetét támadta meg a német haderő. A tengelyhatalmak hatalmas Földközi-tengeri támadásának méretei egyre nagyszerűbben mutatkoznak ki. Kréta szigetén ugyan még kétségbeesetten védekeznek az angol és görög csapatok, a sziget egészes birtokba vétele azonban minden jel szerint már csak rövid idő kérdése. A Földközi tengeri angol erőhadat a német és olasz légihadók halálosan megsebezte s ez a közhatalmú döntő hatással lesz nemcsak

Földközi-tengeri angol élvonalán, hanem ennek elvágásával az egész angol híradalom sorsára. A német főerők vadászok és légi úton szállított csapatok május 20-á kora majna órai óta harcban állnak a brit hadsereg részeivel Kréta szigetén. A jelen át indított merész támadással adás, romboló, harci és zuhanóbombázó repülőgépektelek támogatásával birtokukba vették a sziget hadászatiilag fontos pontjait, a német csapatok támadásba mentek át: A sziget nyugati része már záródan német kézben van. A német légi erő meghusítottá a brit hadhadnak azt a kísérletét, hogy beavatkozzék a Krétáért folyó döntő harcokba. Az egész világ figyelmét Kréta szigete felé irányul. Ismeretes, hogy a szigetet az angolok rendkívül megerősítették, ami érthető is, mert a sziget a Földközi-tengeri helyzet egyik kulcspontja. A németek, amikor megkezdték a sziget elleni ostromokat, tudták, hogy az egész eddigi hadjárat legnehezebb hadművelete lesz, — amely talán előjártéka, főerőhája az angol szigetország ellen

elkövetkező nagy támadásnál és megvalósították jelentékeny haderejük eljuttatását egy jóvédett ellenséges szigetre. Ezzel egyidejűleg és vele összefüggésben a német légi haderő hatalmas támadást indított és rendkívül súlyos csapást mért a Földközi tengeri angol hajóhadra is. Az eddigi jelentések szerint a német zuhanóbombázók megromgálták egy csatahajót, elsüllyesztettek négy cirkáló, egy tengeralattjárót és több torpedórombolót és súlyosan megromgáltak több más nagy tonnatartalmú hadihajót. Ezek az angol hajók minden valószínűség szerint Kréta szigetének védelmére és az igyekvő német szállító hajók leküzdésére vonultak fel. Az események jelentősége óriási fontosságú.

Németország Törökországban fegyvertársát látja. Pápu német nagy-követ lörök mértékadó személyiséggel való megbeszélés során kijelentette, hogy Berlinből való visszatérése óta Németországnak semmi oka sincs arra, hogy megváltoztassa Törökországgal szemben folytatott politikáját. A török államférfiak kétségtelemül felismerték, hogy Németországnak nincsenek háborús szándékai Törökországgal szemben. Németország ellenségei ugyan azt híresztelték a bulgáriai események, majd pedig a görögországi után, hogy Németország most Törökország ellen fordul. Németország most Törökországban háborús fegyvertársát látja és a régi fegyverbarátság többet jelent, mint sok rögtönzött megállapodás. Majd, ha Amerika felismeri Németország és Olaszország szándékait, be fogja látni a jelenlegi háború folytatásának céltalanságát.

Churchill már figyelmeztette Angliát a német partraszállás eshetőségére. Churchill miniszterelnök Nagybritánia valamennyi férjijához és asszonyához személyes üzenetet intézett s abban vázolja kötelességeiket invázió esetére. A felhívást a jövő héten több, mint 14 millió példányban osztják ki. — Ha az ellenség támadására sor kerül — hangzik a felhívás — az ország legnagyobb részét nem éri azonnal támadás. Ahol azonban az ellenség partraszáll, vagy megkísérelti a partraszállást, ott rendkívül erős harcok lesz-

nek. Ezek a harcok nemcsak addig tartanak, amíg az ellenség kísérletet tesz a partraszállásra, hanem azután is és a brit bombázók igen heves támadásokat indítanak azok ellen a pontok ellen, ahol az ellenség már megyelelte a lábát. Minél kevesebb polgári lakos, vagy nem harcoló személy maradj ezenek a vidékeken, annál jobb. Ezért, ha a hatóságok azt tanácsolják, hogy egyes vidékek lakosai hagyják el helyüket, kötelességük máséhoz menni. Ha a támadás már megkezdődött, késő lesz az eltávozásra és akkor az ottlakók kötelessége, hogy helyben maradjanak. Churchill felhívásban közli, azután, hogy ugyanez áll azokra is, akik az ország belsejében lesznek, abban az esetben, ha nagyobb számú eljőerőnyös, vagy légi úton szállított csapat szállna földre a szomszédságukban. Hangsúlyozza a felhívás, hogy az emberek menekülésükkel ne torlszólják el az utakat. Az országban azokon a részein, ahol nem folytak harcok és ahol nem hallanak közelből ágyúszt, vagy lövőddőrést, a lakosság folytassa rendes foglalkozását.

Az angolok beismerik a német sikereket. Az angol közvélemény figyelmé teljesen Kréta és a körülötte folyó hadműveletekre összpontosul. Az angol jelentések kénytelenek elismerni a német sikereket és azzal a gyöngéreménnyel vigasztalják magukat, hogy a németek eddig csak légi-úton tudtak haderőt szállítani Kréta, a tengelyhatalmak hajó! azonban még nem futhattak be a sziget kikötőibe. Az összes angol lapok bevallják, hogy a német csapatoknak sikerült Kréta több fontos helyén megvetniük lábukat és hogy számuk és felszerelésük egyre erősödik. Az óriási német eredmények egyébként maga Churchill angol miniszterelnök is elismerte. Angliának most már a Brit szigeten való német partraszállással is számolnia kell. A krétai harc tulajdonképpen a Szezi csatornáért rövidesen meginduló összpontosított támadás előjátéka. Szeze ellen három irányból fog megindulni a támadás: Ázsiából, Krétából és Sollandból.

Széchenyi István mondja:

A jól elrendelt munka a nemzeti gazdaság talpköve.

Hősök napja

Minden estendőben, május hónap utolsó vasárnapját a hősök emlékének szenteljük.

A múltban ezt a napot nem ünnepelhetjük meg méltóképpen Erdélyben. Idegen lábak tapostak a mi földünkön, idegen volt még az ünnepnapok levegője is. Más dátumra esett a hősök napja és oda kellett sokszor állanunk a sorba, mert nem lehettünk másképp.

De ez a mostani szép májusi vasárnap a mi szomorú ünnepünk. Azokra emlékeztünk, akik vértüket adták azért, hogy hazánk szép és nagy legyen, azokra, akik életüket áldozták azért, hogy mi szabadok, függetlenek és boldogok lehessünk.

A szívünkben él az ő emléküik kitörölhetetlenül. A szívünkbe és lelkünkbe zártuk őket, az elmúlt századok önfeláldozó magyarjait, akik a tatár és török hordák ellen szegtek erős karjukat. Rákóczi kurucai, Kossuth katonái és a világháború példátmutató nagyjai jussanak eszünkbe. Az ő hívó önfeláldozó, szent lelkük lebegjen felettünk és Magyarországnak felett.

Képepáropa minden katonatemetőjében, idegen katonák mellett magyar fiúk is pihennek. Járhatunk

Galicziában, Oroszországban, vagy Olaszországban, Romániában, Németországban, Szerbiában, mindenütt egy formán magyar nevre, magyar katonák sírjaira lelkünk. A magyar sohasem sajnálta véré, bőkezű volt szorgalmas munkás békében, de erős, elszánt és féltelmetlen ellenfél a háborúban.

Menjünk ki most a temetőbe, hozzájuk, akik ott a földben nyugodhatnak, amelyért életüket adták oda. Vigyünk hirt nekik és mondjuk meg, hogy az éltetőnk nem volt hiábavaló, hanem gyümölcsöző. Vigyünk el nekik azt a hirt, hogy hazánk ismét a gyarapodás, a tisztulás és emelkedés útján van, hogy hiábavaló volt minden álnok rablászándék, a mi földünket megtartjuk. Vigyünk nekik a hirt, hogy nem leszünk megtalantak az ő emlékükhöz, nem fogjuk elveszíteni azt amit ők sem akartak elveszíteni: hazánkat. Tudjuk meg ők is, ha ismét nehéz idők jönnek, az ő példájukkal hitükkel és rajongó hazaszeretettel fogjuk kezünkbe mi is a fegyvert.

És vigyünk virágot nekik. Imádkozunk a sírjuknál.

HIREK

Olvasóinknak, munkatársainknak és lapunk minden barátjának kellemes pünkösdüi ünnepeket kívánunk.

JUBILEUM

A HARGITA ALJÁN

Örvendező hangulatban, hálától telcsendülő szívvel sereglik a katolikus székelység az első szabad pünkösdüi bácsura. A székelyek Nagycsontyát mosolygó, örömtől csillogó arcok veszik körül, mert teljesítette népe leghőbb kérését; visszaszolgáltatta az anyahaza keblére.

A pünkösdüi bácsú hangulatába beletalál a „székely lármája“ P. Lukács Mansvét 25 éves papságának ünnepése is. Somlyó lelket hordozta, az elnyomatás, a megtiprás idejében vigasztalója, erősítője, hűsítője volt népének. Most ott a Nária lábánál, együtt ünnepel örvendező testvéreivel.

Somlyóról indult a misszionárius útjára, hogy a szó hatalmával, a szeretet erejével küzdjön népéért. Somlyó lelkesítette és Somlyó határozta meg munkáját. Gyenge egész-

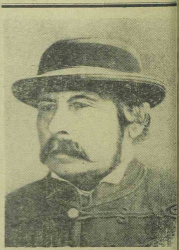
ségét a lelkesedés pótolta, a szeretet okozta és a használni akarás lépte a lankadatlan munkára. Somlyóra, mint az ősi fészekbe visszatért erőt meríteni, pünkösdüi tüzet gyújtani és most visszatér az eredménynek örülni. Az eredmény népet gazdagított, azt lette jobbá, erősebbé és ez a boldogsága.

Alig van katolikus székely falu, ahol ne gondolnának szeretettel és hálával rá. A lelkek mentője, akinek ezüstmiséjén ószintén együtt-érez a népe és hálát mond érte az Istennek. A lelkeket bizalommal, hittel töltötte el, erős magyar öntudatot ébresztett, népet pusztító bűnök ellen sikerrel harcolt, minden vágya, munkája azért volt, hogy népe hívó legyen, erős magyar-érzésközlő áthatott, jellemes, bátor, mert így éli túl a megpróbáltatásokat. Négyyszáz körüli misszió, sok ezer beszéd nem volt hiába!

P. Lukács Mansvétban, a székely nép, egyszerű fiát ünnepeli, akit nem a születés, nem a vagyon tett nagy munkássá, hanem a népe iránti szeretet és az Istenhez fűződő kapcsolata. Használni akart és amit megtehetett népéért, azt megtette. Ez a törekény, önmagát nem kereső és önmagát nem kímélő szeretet jubi-

lál most és ennek a jubileumának lehet örülni.

A nép örülhet, ha fiait ünnepele azokat a fiaikat, akik mindent, amiké kaptak, népek hasznára fordították. Ilyen jubileumot ül pünkösdüi boldog ünnepén a székely katolikusok a Hargita alján.

Mongolus férfitípus Kúnmadarasról. Az Ázsiából elszármazott magyarság valójában mongol eredetű. Eveszandék on át különféle vérkeresztesedések ment keresztül s ebből nyerte a ma magyar fajta mostani különleges szé- és érdekes külső formáját.

Magyar-Horvát történelem

Ha van oka Magyarországnak örvendeni az erőszakosszétakölt. Jugoszlávia szeretheullávan, akkor ugyanez oka meg van az úrmere Horvátországnak is. Söt bizonyos mértékig még több oka is van, mert évszázadok óta nem kapta vissza teljes állami függetlenségét. Mint álló, független, koronás királyt uráló ország lép be ottunk az országokunk a sorába, melyek az új Európa két rövidesen ki fogják alakítani.

A horvát történelem körülbelül 1200 estandós, melyben 800 évet a magyar történelemmel való együttélésben szüjt el. Ez a két ország együtt szenvedte a törökök hála a Habsburgok pusztító politikájának sanyarúsáta. Talán ennek a közösen viselt szenvedésnek a tudata

plántálta bele a két népbé annak a sorokösszetek a tudatát, mely politikai megakozódásokon túl is elevenen megmaradt mindkettőben s csak alkalomra várt, hogy ezt gyakorlatilag is kimutassa. Ez az alkalom valóban fordulatok eredményeképpen el is érkezett, a valóban szinte meglátó a a kölcsönös biztatás és megbízás, mely a két szomszédos ország közt megnyilvánul.

Tomisláv herceg, a horvátok uralkodója 925-ben koronát kapott a pápától, míattal nemcsak a most, esztendő után életrekel horvát királyságot alapította meg, hanem ezzel a nyugati kultúra felé hajlott, s innen van, hogy a szerb-görög-keleti ortodoxiától oly mélyen különböztek, mely a keleti kereszténység folytatn messze megölte maradt.

Magyarországgal való közvetlen kapcsolata akkor kezdődött, amikor Zvoimir király halála után ennek felesége, Iona, Szent László királyunk leánya, foglalta el a horvát trónt. Ezt a helyzetet aztán véglegesen tetto Kálmán magyar király, aki 1016-ban Horvátország királya lett, s a szerves kapcsolat Magyarországgal fennállott egészen az 1848-as szabadságharcig, amikor Jellács akkori horvát bán benyomult seregeivel magyar területekre. A helyzet csak 1868-ban tisztázódott, amikor a kiegyezés után Magyarország „fehér lapot” nyújtott a horvátoknak, akik széleskörű önkormányzattal illeszkedtek bele az egységes magyar birodalomba. A világáharu szétverte ezt a kipróbált kapcsolatot, s az antant-hatalmak megcsinálták Jugoszláviát, melyben az eddigi szabad horvátoknak csak elnyomás jutott.

Most a közel 7 milliós Horvátország (Bosznia-Hercegovinával együtt) újból koronás királyt kapott a olasz spoleti herceg személyében, aki Almoné családí nevét Tomisláv-ra változtatja át, ezzel is jelezni akarván, hogy nemzeti király akar lenni, Magyarországgal csak örülhet a horvátok önállóságának, mert az évszázados érzelmi elemeken túl, melyek a két népet egymás szemében rokonszenvenessé teszik, az a meggyugvás is megvan, hogy határaitól délfelel is egy szavartató, hü, vitez és, barátí nép új állama biztosítja. (—)

felépült a belgrádi Duna-híd. A szerb csapatok által felrobbantott Duna-hídat a német és magyar hidászok újjáépítették. A híd építése a nagy vizállás ellenére 1 hét alatt véget ért. A híd egy és egynegyed kilométer hosszú.

A magyar ejtőernyősök bemutatkoztak. A magyar légerő parancsnoka a magyar sajtó meghívott képviselői előtt rendezett bemutató kétszemélyes csapatmódot, az ejtőernyősöket. A bácskai nagyszerűen került harcabadós után ez volt a magyar ejtőernyősök második nyilvános szereplése. Az újságírók közösen közelről ismerték meg az ejtőernyősök mindennapi életét, az ejtőernyősök magyar hernyőselyemből szüjt s magyar földön gyártott erővel bízzák életüket, mely a szakértők szerint a világ egyik legjobb hernyója. A bemutató további so-

rán kétszer egymásután négyes csoportokban hajítottak végre leugrást, majd egy hatalmas hárommotoros gépről huszas csoportban tömegugrást mutattak be. A magyar ejtőernyősöket lelkesedés fűti s ez jut kifejezésre az ejtőernyősök jelmondatában is: „Az ejtőernyősök hadifogságot és halálfélelmet nem ismernek”.

A jugoszláv uralom alatt csak 25 magyar alkalmazottja volt Szabadkának. Most készült el a szabadkai városi tisztviselők nemzetiségi megoszlásáról szóló kimutatás. A kimutatás szerint a szerb uralom első éveiben magyar tisztviselők egyáltalán nem tudott állásba jutni s később is csak néhány tudott elhelyezkedni. A kimutatás szerint 650 városi alkalmazott között csak 25 volt magyar, holott a szerb statisztika szerint is a város lakosságának 42 százaléka volt magyar. A főtisztviselők majdnem kivétel nélkül szerbek voltak.

ABLAK

Fiatal magyar kereskedővel beszélgetünk, aki a felzabadosítás után önállóította magát. Panaszok. Hangsúlyozza, hogy egyelőre nem akarja bővíteni üzletét, csupán fenntartani azt, amíg a jövő idők bekövetkeznek. De még ez is már-már lehetetlenné válik. Árut nem kap. A zsidó gyárak és nagykereskedők a zsidó kiskereskedőknek szállítanak elsősorban árut, magyarul alig valamit, szemszárásból. Hiába van árellemzés, mikor a zsidókézből lévő árak csak a zsidó közvetítés útján árát a kiskereskedőknek. A zsidók megszervezték és kiépítették védőbástyák mögött még mindig biztonságban érzik magukat. Rengeteg árucikk csupán a zsidóknál kapható, a magyar kereskedő nem tud hozzájutni. A kormány pedig és az egész ország körvéleménye nem szüjt meg hangzatosan, hogy milyen felmerhetetlen fontosságra van a magyar szövetkezeteknek, hívja és ösztönzi a fiatalokat, hogy kereskedelmi pályákra mehessenek. Sokszor azonban olyan áthatalmatlan akadályok gúrdúlnak a magyar kereskedő elé amit csak a legerélyesebb intézkedésekkel lehetne elkerülni.

PELLENGÉR

Megdöbbenéssel olvastuk, hogy a magyar fővárosban márelus hó folyamán 23 keresztény lány ment feleségül zsidó férfikhoz. Hát ezt igazán nehezen tudjuk megérteni. Az utóbbi évek ijesztő skandálumokat vágo lelki változásai a magyar fajiság feltű védelmét mindennel jobban kifejezésre juttatták. Ennek dacára akadt 23 keresztény lány, aki zsidó házasságot köt!!! Mi ez? Kérdezzük a legnagyobb esodálkossal? Szándékos bekeveredés a keresztény verkenésbe a zsidó férfi részéről, vagy a minden áron való férjhezmenetel legyőzhetetlen vágya a keresztény leány részéről? Ha az első, akkor ezt minden áron, tüzel-vassal meg kell akadályozni. Ha a második, akkor az ilyen magukról és fajukról megelégedeztet renegát nőket érdemes kivetni a keresztény társadalomból. Legyen az a büntetésük, ami minden árulónak: a keresztények, akikről átpartoltak, kivetik magukból, a zsidók, akikhez átmentek, megtűrik, de nem fogadják be. Mindakettőt megérdemlik...

Marosvásárhelyen választják meg az új unitárius püspököt. Az unitárius egyház Képviselő Tanácsa püspök-választó zsinatát május 29-én Marosvásárhelyen fogja megtartani. Ugyanekkor töltik be az üresedésben levő főgondnoki állást is.

Magyar Napot tartottak Kolozsvárt. Május 25-én Magyar Napot tartottak Kolozsvárt. A Magyar Nap rendezőbizottsága minden nap megbeszélést tartott az Erdélyi Párt kolozsvári tagozati irodájában, hogy az ünnepély sikerét a körületekint előkészületekkel már eleve biztosítsa. A Magyar Nap jelentőségét nagyban emelte az a körülmény, hogy ezen a napon tartották meg a Hősök emlékűnnepét és ezen a napon mutatkozott be Kolozsváron a budapesti levante díszszázad. A rendezőbizottság kidolgozta a Magyar Nap műsorát és az méltó volt a nap jelentőségéhez.

Hatvan vagon gabonát ajánlott fel a kemesaljai gazdák. Kemesalja gazdatiszadalmában követelmeltő-megértésre talált az a pár hivtel elzoltó kiadott kormányfelhívle hogy a gazdák önként ajánlják nekikülözhető, viszont a közellő ügyét elősegítő gabonakészletüket. kemesaljai gazdák a multévi gygőbbébb termés és rendkívüli viszony ellenére hatvan vagon gabonát ajánlottak fel közzsükségleti célú. Ugyanacsak felajánlottak tizennémetermézsza zsirt.

Adomány. Az árvizkárosultak szére Gombos Ferenc, Balogh Győző és Mihocsa Ferenc fáradozásai folytán, valamint Balogh Pál irányítás mellett Jobbágyfalva községből támogató adomány érkezett be, meősszeget illetékes helyre továbbítottuk.

Fiume

Az Informazione Economica Italiana érdekes cikket foglalkozik Fiume új jelentőségével és rámutat arra, hogy az egykori jogosztáv állam felbomlása időszerevé teszi Magyarországot tengeri közlekedésének megoldását is. Egy zürichi lap pedig már napokkal ezelőt azt a hírt közölte, hogy Magyarország Fiumében saját hajózási részvénytársaságot szeretne létesíteni a magyar kivétel fejlesztésére. Fiuméből magyar lobogó alatt közlekedő hajók szállítanák Magyarországot cikkeit külföldre. Ez az ötlet már nem egészen új, mivel pár évvel ezelőt Fiumében feltűnt magyar teherhajót szereltek fel.

Ez a első kísérlet azonban nem volt előnyös, mert abban az időben fwardíj-válság volt s a hajók csak igen alacsony bevétellel dolgoztak, aminek következtében még a kiadások sem térültek meg. A magyar tőkével alapított hajózási vállalat feloszlott és a hajókat eladták. Ma a helyzet teljesen megváltozott s így Magyarország számára is elérkezett az idő, hogy saját tengeri közlekedését megoldja.

Földrajzi fekvésénél és hagyományainál fogva Fiume Magyarország természetes kikötője s ezért arra van hivatva, hogy a magyar tengerentúli kereskedelemnek és a magyar hajók felszerelésének alapjál szolgáljon.

Az egykori Jugoszlávia mindig ellenzte Magyarország törekvésit s többek között sohasem akart beleegyezni abba, hogy a Budapest és Fiume közötti vasútvonalat jobban kiépítsék. A meglévő vasútvonal

teljesen elégtelen volt egy tizenötmillió lakosú állam kereskedelmének lebonyolítására.

A volt Jugoszlávia hadbalépése és feldarabolása most ismét felvetette Fiume kérdését. Fiume nem csak Magyarországnak, hanem az új, független Jugoszláviának is természetes kikötője lehet.

De nemcsak ezek a lapok, más olasz újságok egyre sűrűbben emlegetik Fiumét Magyarországgal kapcsolatban. Mindenki kíváncsi annak tartja, hogy valamiképp rendeződjék hazánk tengeri közlekedésének kérdése. A megoldás még ebben a pillanatban nem történt meg, de már Fiume nevének említése is elához, hogy megmelegedjenek a magyar szívek. A új magyar nemzedék csak hallomásból, az apák beszéléséből ismeri és tudja, mit jelentett Fiume Magyarországnak. Régi földrajz-könyvek, a rósszasz emlékeket idézgető levelezőlapok jutnak eszünkbe azok az ismerősök, akik a hajdani magyar Fiuméből tengerre szálltak, az égszínké viz csillogását látva maguk előtt, amelyen lomha tehergőzösök közlekedtek. Fiume volt a szabadságha, a lendületbe vág magyar kopnya és hírdőtője. Eről a városról a bélszeli nemzedék minden tagja érdekeset és nagyszermondhat csak, nevének hallatára a régi dicsőség, elvesztett nagyság szele járja át a lelket.

Fiumét is Trianon szakította el tőlünk. De most amikor a jóvátétel, a felemelkedés órái következtek, Kossuth hangjával kiáltjuk: t e n g e r s m a g y a r a i

A kacsáról és kacsaudvar

A kacsák sokkal igénytelenebbek, mint a tyúk, mert olyan kényes az időjárás viszonylataival szemben. Nem kell neki külön kaparóhely, mert hideg és időben is szívesen tartózkodik a szabadban.

Olyan egyszerű berendezésű: vízhatlan talajon vastag és száraz aom, melyen összehajtva tölti az északát. Az ől falai deszkából is készülhetnek, melyek legyontól védje őket. A tetőre jó szalma- vagy dréteget tenni, mert ez védi nyáron az ólat a túlmelegedés ellen. Nagy állatok istállójában nem szívesen hál a kacsák, mert ez neki túlmeleg és itt a léssz levegőt nélkülözi. Már pedig a hűvös, de tiszta levegő a kacsák jó tenyésztésének főfeltétele! Egy leföldött kacsára 0,15 négyzetméter talajfelületet számíthatunk, azaz 6–8 kacsák számára egy négyzetméter. Egy ólba legfeljebb 50 kacsát szállásoljunk. Az ól alja patkányok ellen dróthálóval védendő, a padló legyen élére állított téglával vagy betonnal. Az ólkor oly magas legyen, hogy a tisztogató egyén meg ne tudjon megmozgálni benne. Legyen ablak is az ólra, mely nyáron levehető. Ilyenkor vasrács fedje az ablaknyílást. A padlót aszalnival vastag aommal, még jobb a tőzeg, vagy homok fedje. Az ól mindig száraz legyen! A falak mentén legyenek a tojóedényben a fészkek. Mivel a kacsák szívesen tojnak, legjobban 40 centiméter széles és 40

centiméter mély, 40 centiméter magas és 25 centiméter széles buvólyuk legyen. Kiseb kacsáállomány, például egy törzs (6–7 darab) számára kutyához hasonló, kátránypapírral fedett deszkaházikó is megfelelő hálóhelynek.

Tapasztalati tény, hogy a kacsák félénk és ideges állatok. Ezért ne járjon éjjel az ól körül az ember, se állat (kutya, macska). Sőt bebizonyult, hogy kis egér mécses mint megnyugtató, jó szolgálatot tesz. Ez persze csak nagyobb állományban gazdaságos. A kacsák udvarán legyen fa vagy féltető, mely a nap heve ellen védi. Legjobb, ha a talaj vizet átterszék, mert ha a szersz is a kacsák egy ideig mecseres területen csatangolni, utána éppúgy szeret száraz, meleg talajon megpihenni. Kétségtelen, hogy a kacsák legjobban érzik magukat ott, ahol tó, folyó, mocsár vízben is uszkálhatnak. Ez a gazdára nézve is előnyös, mert hiszen ilyen helyeken sok táplálékot gyűjt s így tartása olcsóbb. Ha azonban ilyen alkalmat neki nem nyújthatunk, akkor legalább egy kis betonmedenceket készítsünk neki, mely olyan mély legyen, hogy benne teljesen alámerülhessen. Régi megfigyelés, hogy a kacsák leginkább vízben páráznak. Ha tehát a kacsák uszkálására módot adunk, több termékeny tojásra számíthatunk.

Gyümölcsértékesítési értekezlet földmívelésügyi miniszteriumban.

Bánffy Dániel földmívelésügyi miniszter, tekintettel a gyümölcsértékesítési évad közeledtére, az országos gyümölcsértékesítési szakbizottságot egyelőre hirtve össze, amennyiben Bárányos Károly dr. államtitkár elnököl. Az államtitkár közölte megjelentekkel, hogy a külföldi országokkal már megállapodások léte, Svájcjal pedig mostolytatunk tárgyalásokat. Intézkedések történtek hűtőkocsik megfelelő biztosítására. Az erdélyi gyümölcsöt szállítási nehézségek miatt főleg dolgozott állapotban értékesítjük.

gyümölcsök összegyűjtésére és feldolgozására, gondoskodunk a kiváló Nagyszőlősi környéki számoa megfelelő értékesítéséről is. A gyümölcs-termékeket hitelnyújtással is támogatjuk. Az államtitkár hangsúlyozta, hogy a földmívelésügyi miniszter a gyümölcs-termeléshez fűződő szociális érdekek előmozdítására minden eszközzel támogatni kívánja a jónak ígérkező gyümölcs-termés megfelelő értékesítését. Ezután Vaja Béla dr., kamarai igazgató részletesen ismertette külföldi értékesítési viszonyainkat, a hűtőkocsik biztosítására tett intézkedéseket, a gyümölcsök kezelésére és feldolgozására szolgáló berendezéseket és az állami ellenőrzések alkalmazását a gyümölcsök

minősítésével kapcsolatban. A jelenlegi 45 gyümölcs-magolához 16, 49 aszaltéhoz 13, 4 almatárolóhoz 2 és 33 konzervgyárhoz 5 új üzemet felállításának munkálatai folynak. A gyümölcs-értékesítési szakbizottság tagjai különböző kérdéseket vetettek fel, amelyekre az államtitkár és a földmívelésügyi miniszterium jelenlévő vezető tisztviselői tájékoztató válaszokat adtak. A visszacsatolt Bácska képviselője ismertette az ottani gyümölcs- és főzéltermelés helyzetét, hangsúlyozta, hogy ezek a termények két héttel korábban érnek be, mint az ország más részeiben és ezért a magyar kivitel szempontjából valóban nagyrahiható Bácska termelése.

Élénk érdeklődés mellett tartotta meg közgyűlését a Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság május 19-én déli 12 órakor tartotta meg 46-ik rendes közgyűlését az intézet kolozsvári székhelyében gróf Beldi Kálmán, az Erdélyrészi Gazdasági Tanács elnöke, felszólító tag elnökelete alatt. A közgyűlésen többen között részt vettek dr. Józsi Elemér ügyvéd, Kolozsvár város ny. tisztifőgyőze, alelnök, dr. Bartók György, a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem rektora, dr. gróf Bethlen László, országgyűlési képviselő, a Szövetés Gazdasági és Hitelüzveletkezelő Központjának elnöke, igazgatósági tag, dr. Eöry István ügyvéd, dr. Gazda Endre Szilágyi-örvényre alispánja, igazgatósági tag, dr. Hintz György gyógyszerész, a kolozsvári magyar lut. egyház felügyelő főszónoka, dr. báró Karg Frigyes, a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. ügyvivő igazgatója, Móriaffi Lajos nagybirtokos, a Marosvásárhelyi Leosztályos Bank R. T. elnöke, igazgatósági tag, dr. Nagy László ügyvéd, tisztifőgyőz, Stricker Ferenc, a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. igazgatója, dr. Somodi András, a Laskindó R. T. volt ügyvivő igazgatója, Medgyesi József ny. hadbíró őrnagy, dr. Szathmáry János ügyvéd, a Magyarországi Unitárius Egyház jogtanácsosa, Waga András az Erdélyi Vaskereskedelmi Vállalat, Waga András és Társai cég belfelja.

Gróf Beldi Kálmán elnök megnyitó szavában örömeinek adott kifejezést afelett, hogy a Gondviselés jóvoltából ezt a közgyűlést már a magyar Kolozsváron tarthatjuk meg és megemlékezett arról a küzdelem 22 esztendőrel, amelyet az idegen megszállás alatt kellett elvisszainnk. Beszéd a további folyamán köszöntőt fejezte ki a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. igazgatóságának, amely az elmúlt 2 évtized alatt áldozatkészen támogatja az intézetet, most pedig hasonló áldozatkészséggel lehetővé tette az intézeti tőke rekonstrukciójának keresztelvitelét.

A közgyűlés az igazgatóság által napirendre tűzött összes javaslatokat elfogadta és mind az igazgatóságának, mind a felügyelőbizottságának a felmentvényt megadta.

Az igazgatóság által előterjesztett mérleg szerint az intézet betétállománya az elmúlt évben 1.500.000 pengővel emelkedett és meghaladta az 5.000.000 pengőt. A betétállomány az a jelentős emelkedés a legjobban bizonyította annak a bizalomnak, amely az intézetet szemben a közbírság széles rétegében megnyilvánul.

A kihelyezési állományban lényegesen több emelkedés az előző évvel szemben nem mutatkozik, miután az elmulult év elején, az akkori gazdasági viszonyok miatt a kihelyezések lényegesenben csökkentek. Az a tény azonban, hogy a kihelyezések állománya végreudományban az év végére mégis elérte az előző esztendő állományát, bizonyítja, hogy a visszacsatolás óta az intézet üzleti tevékenysége erőteljesen emelkedő irányzatot mutat.

Az intézet elsőrendű mobilitását igazolja az a körülmény, hogy a pénztári létszéklet és a górszámán, valamint a pénzületeknél fennálló követelések több, mint 1.500.000 pengőre ragnak.

A közgyűlésen megjejtett választások folytán a következő új tagjakat egészítették ki az intézet igazgatóságát: dr. Bartók György egyetemi rektor, dr. Hintz György gyógyszerész, dr. báró Karg Frigyes, a Magyar Bank ügyvezető igazgatója, dr. Tatits Arkád ny.ug. belügyminiszteri államtitkár, a Magyar Bank felügyelőbizottságának elnöke, dr. Somodi András, a Laskindó R. T. volt ügyv. igazgatója, Waga András földbirtokos, az Erdélyi Vaskereskedelmi Vállalat belfelja.

A felügyelőbizottság tagjain a következőkkel választották meg: Gróf Beldi Dénes földbirtokos, Lutz Simon, a Magyar Bank aligazgatója, Medgyesi József, ny. őrnagy-hadbíró Mester Mihály, az Erdélyi Református Egyházkerület gazdasági előadótanácsosa, Stricker Ferenc, a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. igazgatója, dr. Szathmáry János ügyvéd.

Az igazgatóság előterjesztése alapján a közgyűlés elhatározta, hogy a román uralom következményeképpen szükségessé vált státuszrendezés érdekében az intézet alapfőkéjét egy millió pengővel leszállítja. A tőkeleszállításhoz szükséges egy millió pengő névértékű részvényt a bank aránytalan, a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. ellenérték nélkül becsátja rendelkezésre, úgyhogy ezen státuszrendezés a bank többi részvényesei részére semmiféle anyagi megerhelést nem jelent, amint ahogy az 1934. évi konverziós törvény folytán szükségessé vált rendelkezés sem hátrított át az intézet semmiféle terhet a betétesekre és részvényesekre.

Ugyanezek elhatározta a közgyűlés, hogy az ilymódon 500.000 pengőre leszállított alapfőkéjét 25.000 darab, egyenként 20 pengő névértékű, összesen tehát 500.000 pengő névértékű új részvényt kibocsátásával ismét egy millió pengőre emeli fel. Az új rész-

vények elhelyezése a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. veli létesít megállapodás alapján biztosítva van.

Ezután dr. báró Karg Frigyes, a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. ügyvivő igazgatója emelkedett székébe, hogy megköszönje az Élénk érdeklődés szavait és megerhelő stívt emelkedéskét meg arról, hogy a Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár 22 évi megszakiítás után ismét 25 évszázados visszatért Kolozsváron tarthatja meg közgyűlését, hogy ezen az ünnepeles alkalom, mint a Magyar Bank képviselő, résztvehet. Kéri az igazgatóság, hogy a Mezőgazdasági Bank tovább is tartsa meg a neves tradíciókat, ezek követésére kérte fel, Somodi Andrást, akét a közgyűlés bizalma az intézet ügyvezetésének élere állt.

A közgyűlési követő igazgatósági ülés tudomást vette Fodor József eldigi vezérigazgatónak az intézet 22-ik vald távozását és több, mint 2 évtizedet át kifejtett erdélyben munkáját jegyzőkönyvileg örökítette meg. Ezután az igazgatósági ülés dr. Somodi Andrást újonnan választott igazgatósági tagot, mint ügyvezető elnököt, az intézet vezetésévé választotta meg.

A székelyföldi szállítási megköttyűtése.

Az Erdélyrészi Gazdasági Tanácsot állandóan foglalkoztatja a székely vidékek áruszállítási szükségleteinek ellátásá. A nehézségek állandóan ismert forgalmi okokból lelik magyarizátukat, amelyekkel vagyonelosztás lehenyolitásának egyszerűsítése lehet enyhíteni. A Tanács elsősorban is a székelyföldi termelők érdekében foglalkozott ímetellen a kérdéssel, amelynek bható megtárgyalása után újlag elhatározta, hogy újabb felterjesztéintéz a MÁV. igazgatóságához, amelyben annak szükségére mutatja, hogy a vagyonelosztás sorá szükség, hogy mindenképp tőkészegény erdélyrészi kistermelőjussanak vagyonhoz. A Szászrégen-Szászlekenye keskenyágányú vonalon az áruszállításokat illetőleg Tanács a vagonkiszállítás nagyobmerítékének alkalmazását javasolja egyben kéri, hogy a felső sulytűrt 21.500 kg.-ban állapítsák meg.

Katonai segítséget lehet kérni a mezőgazdasági munkák elvégzéséhez.

Ékinttellet a megkésített mezőgazdasági munkákra, illetékesek a következő módon szabályozták a katonai segítség kérését: A gazdaságok kérésükkel a községi előjárókhoz, illetőleg polgármesterekhez kell fordulniuk és a segítséget az utóbbi helyi a legközelebbi katonai parancsnokságtól. A parancsnokság — módjában áll — emberi munkát, lovat és járművet rendel ki. A mezőgazdasági munkálatokat a kormány másként, különösen honvédelmi szolgáltatások igénybe vétele biztosította. Ha kell, mezőgazdasági munkára ki lehet rendelni alkalmas munkakötelezett személyeket, továbbá igénybe lehet venni gazdasági gépeket, vagy eszközöket, fogantyúkat, vagy gépjárműveket, személyi felszerelést, vagy felszerelést alkalmas állatokra. E honvédelmi szolgáltatások lefolytatásáért a hatóságok megkövetelik, hogy a hatóságok megkövetik, hogy a földművelésügyi miniszter részletes utasítását, amely alapján a rendelkezésre álló emberi munka és állati munkaerő kibaszalásához meg kell szervezni és a teljesítőképesség határáig kell fokozni.

PIAC

Szabályozták a mák árát.

Az Árelenőrzés Országos Környezetbiztosága megállapította a mák magasabb árát. Eszerint a termelői, terménykereskedői legmagasabb eladási ára kiskereskedővel szemben, házhoz szállítva, a vevő számára, netto 270 pengő. A kiskereskedői ár szemesen 300, őrlővel 270 pengő. A 270 pengős egységár július 15-én és június 1-től augusztus 1-ig havonta 20 fillérrel eszikken.

Köles-, és moharvetőmag kiosztása.

A mezőgazdasági miniszter, a földművelésügyi miniszter, az ár- és belvizek lefolyása után szabaduló területek bevetésére a lehonnyolítás alatt álló tavaszi vetésmozgalom keretében köles- és moharvetőmag kiosztását is engedélyezte olyan 20 katasztr. hold-

nál, kivételesen 100 kat. holdnál nem nagyobb kiterjedésű szántó-földterületen gazdálkodó gazdák részére, akik a vetőmagot saját erejükből nem tudják beszerezni. A kölcsönös köles- és moharvetőmag-akció lehonnyolítását a győri, szegedi, nyíregyházi, miskolci, székszárdi, gyulai, szolnoki, szentesi, bajai és budapesti vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőségek végzik.

Nagyjelentőségű segítség a manfacserítés hízalásánál

A manfacserítés hazánkban a sertéslétszám túlnyomó részét teszi ki. A nagy uradalomtól a kisgazdáig majdnem mindenki tenyészt és hízalja. A régi eljárás szerint azonban majdnem két év telt el, amíg a manfacserítést elhízalodott, mert hízóba tulajdonképpen csak 16-18 hónapos korában fogták. Ez a régi hízalási eljárás nem kifizetődő, mert sokáig tart, a hosszú életidő alatt a megbetegedések kockázata és a két esztendővel továbbtartó takarmányozási költségek mellett csak két év múlva lát belőle a gazda hasznot.

Ma már azonban ismerjük az expressz-hízalási eljárást, mely abból áll, hogy a már leválasztott malacokat hízóba vehetjük és azok, életük 12-14 hónapjában akár 200 kg-ig is kihízhatnak.

Hogyan kell felhasználni a börtalpatú lábbeli utalványt?

A közellátási miniszter rendelkezésére szabályozta a börtalpatú lábbeli beszerzésre jogosító zöldszínű utalványok felhasználásának módját. A rendelék értelmében az iparos vagy kereskedő az iparosnál 1941 október 1. napjáig csak az 1941. évi június hó 1. napja előtt kiállított zöldszínű utalványt válthatja be.

Az expressz-hízalás lényege az, hogy a választási malacokat egyidejűleg a társas, szitta és csontira is fejlesztesse, és őket mindjárt a választás után a takarmányozásban részesítjük.

A bő takarmány mellett azonban a választástól számított 8 héten át a malacoknak naponta, az első hónapban öt, a második hónapban pedig 10 gramm PEKK-et és ezen adagnak körülbelül két és félseresét kitévő FUTOR mennyiségét adunk.

Amennyiben a hízalás ideje alatt, a későbbi hónapokban a hízók étvágytalanságot, vagy lábfájást mutatnának, úgy pár napig ismét elkezdjük a PEKK-et adagolni, míg a tünetek meg nem szűnnek.

Nagyon a PEKK és FUTOR mennyiségétől előnyök és alig számbavehető a felhasznált mennyiségek beszerzési költsége.

HOGY GAZDÁM ELŐBB JUSSON HOZZÁ

A 20-30 PENGÓS ARKIEGÉSZÍTÉSHEZ ÉN NAPONTA NÉHÁNY FILLERBE KERÜLŐ

PEKK-et

és FUTOR-t KAPOK

S HONAPOKKAL ELŐBB EREM EL A JALGMAZÁSI SÜLYT, MINT NEMPEKKEZETT KARTÁRSAIM

A „Magyar Nép” díjtalan felvilágosítást ad a beszerzés helyéről.

A magyar nemzet verses története

EGYSZERRE KÉT KIRÁLY

*Féjkhora teljén Géza elköltözött,
Ki élt országvédő kemény harcok között.
Nyugodt békeséget nem hagyott honára,
Mert viszálykodásnak mindig harc az ára.*

*Engyermeké, István, e néven III.-adik,
Békében kezdetűl nem uralkodhatik:
Nagybácsija, István Mánuelnél várja,
Mikor lehet ő a magyarok királya.*

*Törvénynek, szokásnak fílyet könnyen hányát,
Kalocsa érsék felkenete királynak,
Mint IV.-edik Istvánt. Így most az országban
Ugyanegy időben két István király van.*

*Am III.-adik István jussát nem engedé,
Harcban a szerencse végig kedvez neki,
Nagybátyja nem állhat seregének ellen,
S így IV.-dik István koronája billen.*

*Háborúk, viszályok, külső, belső bajok
Öblében a király hatalma kanyarog,
Erre is, arra is eleget kell tenni, —
Királyi hatalom így kezd gyöngye lenni.*

Balogné és az egri nők

Balogné felnyitja az ajtót, s a távolba néz a tömlő-hásta felé. Dobót látja ott a füstfelhőben, amint iszonyú kardvágást mér a falra fellépő török fejére, s amint a holtat visszalöki.

Balázs apród ott áll mögötte, leeresztett rostélyú acélsisakban. Az urának a lándzsáját, buzogányát, s egy másik kardját tartja a hóna alatt. A nap ki-kisüt a felhőkből és füstből. Az idő borzongató őszü hűvös volna, hej de kánikula mégis a küzdőknek! Dobó egy rántással kicsatolja sisakját, és átnyújtja Balásznak. Azután zsebkendőjét ránt elő az övéből és megtörli izzadt homlokát.

Küzd tovább hajadonfóvel.

Balázs apród nem tudja hova fogni az aranyos sisakot: a saját fejére teszi.

A füstgomolyagban látni lehet, ahogy fent áll a falon. Az anyja kiáltani akar neki, hogy álljon hátrább, de úgyse hallaná meg a fiú abban a pokoli tombolásban.

S amint fölemeli a kezét, hogy a fiának intsen, a fiú elejti Dobó fegyvereit, s bágyadt mozdulattal a nyakához nyúl. Ugyanakkor meghátorodik, egyet fordul. Fejéről az aranyos sisak hull és elgurul. A fiú elhanyaglik anélkül, hogy a kezét tartózásra mozdítaná a föld felé.

Az anya velőtrázó sikoltással lüti el az ajtót. Rohan oda. Feléleli a fiát. Jajgatja. Ráborul. Olegeti. Nevét kiáltozza.

Dobó rájuk pillant, s felveszi az elgurult sisakot. Két katonának int, s a fiúra mutat.

A két katona felfogja a fiút: egyik vállon a másik térdben és beviszik a palotába, az anyja bájába.

A fiú fekszik véres nyakkal, mint a meglőtt lamb, élettelenül.

— Oh nincs már nekem fiam! — jajgatja az özvegyasszony.

— Talán csak elájult — véli az egyik katona. És lecsatolja az apród fejéről a rostélyos sisakot, mellvértet és egyéb vasakat.

A fiú nyakán azonban nagy lött seb tátog. Nem is a nyakán, hanem a derekán ment be a gödör. A nyakán csak kijött.

Az özvegy arca eltorzul a fájdalomtól. Szemvére borul. Felkapja az asztalon heverő kardot, s kirohan vele az emberzivatarka, fel a tömlő-hásta bástyára.

Forgolódik ott már több asszony is.

A török egyre nagyobb és nagyobb sokaságban tör fel a bástyára. Már fel is ugrálnak. Gyilkosok, rokra kelnek a vitézekkel. Maga Dobó is tornamarkol egyet, egy óriást, akinek csak a csontja egy mázsa. Próbálja visszalökní. A török megveti a lábát. Egy percig mind a kettő meredt szemmel liheg. Akkor Dobó összeszedi erejét és berántja. Levett a vállán magasságból az udvarra.

A töröknek leesett a sisakja, s ő maga a közköz közbe huppant. De megint feltápászkodik, s visszafordítja a fejét, hogy jönnek-e társai!

Akkor ér oda Balogné. Vérese-sikoltással hintja meg a kardját a levegőben s a török fején válik a nyakától iszonyu csapása alatt.

A többi asszony is fenn forog már a bástyán. A katonának a viaskodásban nem veszik már át az eszüköt, a követ, az ölmet, hát felhordják ok magukat a füstben, a porban, a lángban le-lezudítják a kapaszkodó törvökre.

Dobó csodálkozik pillant a mellette viaskodó Balognéra, de nincs ideje szólni. Ó maga is kezd Ragyogó páncéljáról vállától sarkáig csurog a vér.

Az asszony csapást csapás után oszat a felhőmakedő törvökre, míg végre lándzsaazúrás talál elhanyaglik le a bástyáról az állványra.

Nincs már, aki elértsen. A küzdelem a fal téjére csap. A holtakra rágázolnak az élők. Dobó kiálló oromra ugrik és lenéz.

Ember-ember ellen küzd ott. Meg-megjelöl egy-egy zászlós alak, meg visszatűnik a mélyben, harcosok a felszálló por és füst fátolyába burkolviaskodnak. A szurok-koszoruk és tüzes kalászesillagokként röpködnek a füstfelhők között.

— Jézus segíts! — sikoltja egy asszony.

Dobó abban a pillanatban ér oda, amint egy hűbágó török Ször Mátyásba, a maklári malmárba rití markolatig a jatagánját.

— Hajta! Hajta! — dördül meg Dobó hangja a táján.

A katonákat e hangra új erő szállja meg. A táj tolokodókat magyaros káromkodások között kéklik vissza.

A rés gerendái beszakadnak a százak nyomására a török győzelmű ordítással ront be a nélkül. or falat másznia kellene.

Egyik a másikat tolja, taszítja. Fegyver a jobb önen, a balban boncsok. Az elől jöttek a bástyára ganak a boncsokkal. A később jövők az állványok hát várakozó sebesülteket s asszonyokat rohanják ki.

A sebesültekekkel csak könnyen boldogulnak, de asszony nép dühös rikoltással ragadja fel az üstökés kondérokat.

A vastagderekű Kocsis Gáspárné úgy loecsantja a vízzel szembe az egyik nagyszakállú agút, amint az aga a szakállához kap, ott marad a ves szakáll a markában.

Egy másik asszony a másik tűzrakásnál lángoló székfát ragad fel, s azzal üti areba a törököt, úgy a fa szikrái esillagokként esapnak széjjel. A többi asszony már fegyverrel száll szembe a pogányokkal.

— Üssétek! Üssétek! — bömböl a felnémeti kő.

Odarohan a pörölyével az asszonyok közé. Hátpogány hadakozik ott egymásnak vetett háttal, egyiket úgy sújtja fejbe, hogy a töröknek az orfelesen ki az agyveleje.

A másik török kezében megvillan a jatagán, s szokatlan merül a kovács mellébe.

— Velem jössz a másvilágra, kutya! — ordítja a kovács.

S megegyeszer meglődíti a feje fölött félmázsás lyét, s csak azután ül le a földre, mikor látja, az ellenfele az iszonyú esapástól pogácsává lassakkal arera dől le a holtak közé.

Az asszonyok már akkor mind felragadták a heverő fegyvereket, s ádáz dühösen viaskodnak a törökkel. A kendőjük leesett. A hajuk kibomlott. Szoknyájuk ide-oda esavarodik a küzdelemben. De ők nem gondolnak immár asszonyi voltukra: párdueokként esnek a töröknek. Kardjuk nem fog fel semmi esapást. Ami rájuk hull, az az övék. De amit ők adnak, az meg a töröké.

— Eljenek az asszonyok! — hangzik mögöttük Pethő kálftása.

S a tüzes fergeteg újult erővel tombol tovább a bástyán.

Gárdonyi Géza.

DÉL A MEZÓN

*Megállottak a szelek,
Szöke kislány közeleg,
Jön a dülön a porban,
Ebédet hoz szatyorban.*

*Szöke kislány ne siess,
Mert kilytyög a leves.
Tedd le inkább, ha nehéz,
Hadd pihenjen a kis kék.*

*Házódik a gyenge váll,
De a cseppesség meg nem áll,
Lép vigyázva, szaporán,
Nyomot hagy az út porán.*

*Ök be ici-pici nyom,
Mint egy karcosú láiom,
Taldn nyomom sem lenne,
Ha ebédet nem vinne.*

Erdélyi József.

Apróságok - Adomák

Nedves lakás.

Egynemű betegség és a nedves lakás között szoros kapcsolat van. Nedvessé a lakást nemcsak az teheti, hogy maga a ház alapja nedves, vagy az, hogy a falak még nincsenek kellően kiszárlva, hanem az is, hogy nagy benne a zsúfoltság, illetve annyian laknak benne, hogy nem jut minden egyes személyre elegendő légtér. Nedves lakásban nemcsak a falak nedvesek, hanem a nedvesség ellepi a bútorokat és mindazokat a tárgyakat is, amelyek a lakásban vannak. Néha oly nagy a lakásban a nedvesség, hogy a falakról csak úgy csurog a víz. A nedvességet fokozza az is, hogy némely lakásban nemcsak főznek és mosogatnak a lakószobában, hanem mosnak is és a kimosott fehérneműt és ágyneműt is ott szárogatják. Van olyan nedves lakás is, ahol a falakon a nedvességtől sötét pontok keletkeznek. Mindenhol penészgombák támadnak és a szobába való belépéskor kellemetlen dohos szag üt meg az orrukant. Föltétlenül hiteles adatok útján megállapították, hogy a nedves lakásokban aránylag jóval többen szenvednek időlt rheumában és sokkal gyakoribb a hurutos tüdőbajok, valamint nevetségesen pedig az időlt hörgőhurutban megbetegedettek száma, mint a szárazakban. Ezt azzal magyarázzák az orvosok, hogy a nedves levegő a bőrnek a felületéről állandóan igen sok meleget von el. Sajnos, a mostoha gazdasági viszonyok sok embert arra kényszerítettek, hogy akár a nedves lakásba is beköltözzenek. Ilyen esetben azonban van valami egyszerű mód, amellyel a falaknak legalább a fűzés és mosás által való ámedvesedését némileg meggátolhatjuk és ez abban áll, hogy a felső ablakszárnyakat állandóan nyitva tartjuk, ami azonban széles néprétegeknek egészségi kérdésekben való tájékozatlansága következtében sokszor nagy nehézségekbe ütközik.

Sok helyen falvakban és tanyákon a lakószoba és konyha: földes. A hajszálösszevesség miatt ez nagyon egészségtelen, nedves, nyirkos és hideg. Meg kell magyarázni, hogy ássák fel 15 cm-nyire a szoba földjét és hordják ki. Helyébe teregessenek „lest”, amit gégeknél vagy vasúttállomáson szerezhettek. Ezt fedjék le azután agyagos földdel, így szigetelő réteget vontak a nedves föld fölé, ami lényegesen csökkentette az ártalmakat.

Életünknek legnagyobb részét a lakásban töltjük, amiért is arra kell törekednünk, hogy az minden tekintetben megfeleljen a jó egészség követelményeinek. A jó lakásnak fontos feltétele, hogy világos és száraz legyen és tiszta legyen a levegője. Ha a lakás nedves, akkor a levegő sem tiszta benne. Az ilyen lakás nemcsak elfűrésztelen, hanem egyúttal nagyon egészségtelen is. Amely lakásban nedvesek a falak, ott igen nagy a fertőző betegségek megtelepedésének és elterjedésének a lehetősége, kivált, ha szűk és sötét az udvar és nagyon sokan laknak a lakásban. A nedves lakás nyomásztóltag hat még az egyébként egészséges emberre is.

Merénylet egy kép ellen.

Ilja Kjepin, a nemrég meghalt nagy orosz festő egyik halhatatlan képe dicsőkedhet azzal a páratlan hatással, hogy még merényletet is követek a nagyszerű festménye ellen. A kép címe: „Rettenetes Iván cár az általa meggyilkolt fia holttesténél.” A kép olyan mély hatású, hogy Garsin, a híres orosz író és költő, akiről Kjepin a halott fiú alakját mintázta, napokig megbűvölve állott a kiállításán a kép előtt. Pár nappal később megírta és levette magár egy ház negyedik emeletéről. A kép szörnyű pályafutásának azonban ezzel még nem szakadt vége. 1913-ban egy Baronov nevű különnc a festmény láttára annyira felbőszült Rettenetes Iván cár ellen, hogy a cár képébe háromszor is belelőötte zsebkésével. Annnyira gyűlöletesek és borzalmasak a képen a cár arcvonásai, hogy a különnc nem tudta tartóztatni magát és merényletet követett el a kép ellen. A késszúrás nyo-

mit ma is viseli ez a halhatatlan műemlék, mely élethűségét a művész történetében egyedülálló, furcsa ményvel igazolta.

A harangozás világrekordja.

Napjaink rekordörülete egyre sebb hullámokban gyűrűzik. Csak veszen tudják azonban, hogy a haranghősök fantáziája már a XVII. században Londonban is kiváltott egy nagy és napjainkban örülete emléke a versenget. Mikor Philipp Julius merániai herceg 1604-ben Lonon tartózkodott, feltűnt neki, hogy minden templomban reggeltől szakszadatlantul szólnak a harangok. Amint a harangozás oka felől költött, azt a választ kapta, hogy a fiúk köittek versenyfogadást, amik közülök hosszabb ideig és művészetesen harangozni. A templomok egy részén támogatottak nehézségeket, mes versenyek lebonyolításában minél szebben harangzó harangok retek be, hogy kitűnjének el. Erzsébet királynőnek is tetszett a vetélkedés, melyet ő „egészséges retek megnyitakozásának” nevezte.

A bogarak, mint időjelző.

Ismeretes, hogy eső előtt a lékek alacsonyan szállnak, a táplálékukat alkotó bogarak földhöz közel kapják meg. E jelenségnek a kapasan érdekes gátalokat végeztek arra vonatlag, hogy vajon a bogarak illik-e a légnyomás csökkenésével eső közeledtét? A vizsgálomutatók, hogy a bogarak élesen egyes fajok jól megidőzárják megváltozását. Kíván a legyek érzékenyek ebben a tethen.

Az élesztő, mint tápláló.

Amerikában kísérleteket vé az élesztő tápláló értékének állapítására. Az élesztőt levegőben 105 fokon megszártították örültek és az így nyert élesztőből búzálszittel keverve készítették. 20 százalékos élesztőt és 80 százalékos búzálszittel. Az így készült élesztő sziltes volt és kellemes ízt fokozták azzal is, hogy a megszártított élesztőhöz vadgatt l-

ek. A kísérletekből kiderült, hogy a fésztes-kétszersűl, a rendes étrend felvételével fogyasztott fehérjefélék (tojás, tej, tejtermékek, hüvelyesek stb.) nitrogéntartalmanak 40-30 százalékát képes pótolni.

Uszó szigetek.

Usszó szigetek nemcsak a mesében és a legendákban vannak, hanem a valóságban is. Eléggé gyakoriak az óceán és a Kongó folyamok torkolatánál. Ezek tulajdonképpen a tengerpartok részletei. Az egyenlítői öv alatt rendkívül buján fejlődő növényzet teljesen átfonja a földet és a talajban levő növényi részek olyan könnyűvé teszik a talajt, hogy a vízben úszik. 1892-ben Észak-Amerika déli részén a viharzó tenger egy ezer négyzetkilométer területű, erdős partot szakított le. Ez az 1000 földdarab 2 hónap alatt jutott a Karib-partvidékének közelébe. Eközben szétfüredezett és részei a tenger mélyére süllyedtek.

Milyen gyors a villám?

Tudományos megfigyelésekkel megállapították, hogy a zivatarkok általában lecsapó villám másodpercenként 21 ezer kilométeres sebességgel terjed. Vannak azonban olyan villámok is, amelyeknek haladási sebessége eléri a 42 ezer kilométert. Ilyen nagy sebességek mellett a villámnak másodpercig még egy 20 ezred részére sincs szüksége ahhoz, hogy a felhőből a földre jusson.

Vasuti pénztárnál.

- Kérek egy jegyet.
 - Hová?
 - Ide a markomba.
 - De hová utazik!
 - Lakodalomba!
- Kérdés — felelet.**
- Hány uja van a kabátodnak?
 - Kettő.
 - Dehogy! Három. Jobb uja van a kabátodnak, mint a kabátod uja és — hátujja.

Széchényi István mondja:

— Csak a gyenge szereti önmagát, — az erős egész nemzeteket hordoz szívében.

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely újságból kétfolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintetelt arra, hogy a szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskereső leveleik mellékeljenek 70 fillért (orosi tanácsokért 1 pengőt), könnyebbésség okáért bélégyben. A tanácsadás költségei nem fedeztetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a pénz is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdektűek, a választ topunkban adjuk meg.

K. I. A plimut-lyúk Amerikából származik. Mind tojás, mind hústermés tekintetében jó közepes eredményeket ad. Az orpington angliai származású fajta. Jó hústermő és elég jó tojó. Mint téli tojónak van jó hírneve.

K. L. Az olyan tojás, amelyik a víz felszínén úszik, valóban állott. A tojásnak a vízen való lebegését ugyanis az idezi elő, hogy a tojás belsejében bizonyos gázok fejlődnek, amelyek a tojást a víz felszínén lebegetik. A tojásvizsgálati módszerek közül ez mindenesetre egyike a leggyorsabb módszereknek.

P. M. Az egészen bizonyos, hogy szilvaizének azért lett rossz íze, mert zománcozatlan bádogedényben tartotta el. A szilvaizben és általában a gyümölcsizekben levő gyümölcssavak megáztatják a fémédények falát és így az ízek kellemetlen, vasas fémízlet nyernek.

Z. M. Sertésről a tetveket legjobban petróleum és olaj egyenlő keverékével lehet kiirtani. Különösen a kocók tetű mentesítésére fordítson nagy gondot, mert a tetvek átmennek a malacokra és ezeket elkinozva, elcsenevesztik.

Egy régi orvos. Az öreg gyümölcsösök pásztián nyugodtan legeltetheti a libákat. Igaz, hogy a libatrágya általában úgy ismeretlen, hogy árt a növényzetnek, azonban öreg gyümölcsfák esetében ez a veszedelem nem fenyeget. Az meg egyenesen tévedés, hogy a messzelekvő szőlőnek ártani fog. Meddő-vitát folytatnak és úgy látszik, hogy az illető, aki megijesztette Önt, téveszmék áldozata.

Apróhirdetés

FAJTISZTA, törzskönyvelt angolnyulak beszereshető, angolországi termelői árban kapható: Végh Mihály unitárius felkészült Homoród-ujfalui, Udvarhelymegye.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsorolatlaknak köszönettel mondunk a bejelentett új előfizetőkről: M. M. Nemesik, V. D. Csikrákos, O. J. Tolbalag, Örv. V. M.-us Torja.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Előfizetőink közül számosan fordultak hozzánk és kérték, hogy a hiadásukban megjelentsék 1941 évi Erdélyi Magyar Napitól küldjék el címükre, mert a múlt év végéig szóló hátrálékukat rövidesen kiegyenlítettük. Közöljük ezért az érdekelteket, hogy a könyvnaplart addig, amíg készletünk tart, elküldjük azoknak, akik a hátrálékot rövid időn belül rendezik. A naplart az illető előfizető leppelendő-nyához esatoljuk és úgy küldjük meg. Megbízottaink közül Vinczeffy Sándor Udvarhely megyében, míg Tóth Imre Szatmár megyében végez kiküldetési munkát. Kérjük előfizetőinket, hogy sziveskedjenek nemcsak a hátrálékot, hanem a 1. évi díjat is kifejeznie megbízottainknak.

Azon helyiségekben, ahova az idő szerinti megbízottaink nem mehetnek ki, csak később, a hátrálékokat postalóvalonként szolgáltattuk fel. Eddig 1940 dec. 31-ig tartónak a felszólítás, illetőleg az utólagos kiállított összeg az emelt időpontig fennálló hátrálékot tüntette fel. Az utóbbi hetekben azonban nemcsak a múlt év végéig szóló hátrálékot, hanem a 1. év végéig szóló előfizetési díjat is feltüntettük és azon előfizetőink, akiknek utalványt küldtünk, az utalványon levő összeg 1941 dec. 31-ig szóló hátrálékot, illetve előfizetési foglalja magában. Az utalványon szereplő összegről tehát mindenki, akinek utalványt küldtünk, megállapíthatja, hogy a 1. év végéig mennyivel tartozik és mennyit kell behúlnia.

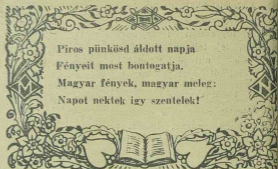
K. E. Idecsapatok. A beküldött 5 pengő nem 1940-re, hanem 1939-évére szól.

A. M.-né Gyeregyesomafalva. A gyeregyönyének gyűjtése ügyében forduljon Dr. Gidófalvi István földbirtokoshoz, Doboka, Kolozs megye.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: K. F. Idecsapatok 5, id. P. S. Sarmaság 5.20, H. D. Alsóugos 6.20, Biharról: K. O.-kőr 6.20, N. I. 6.20 és J. Á. 6.20, P. S. Biharország 6.20, H. szőv. Biharpiáspöki 6.20, L. I. Éled 6.20, F. S. Biharpiáspöki 6.20, S. J. Erőbrány 6.20, D. B. Máramarossziget 6.20, K. A.-né Szilagyborász 1.54, A. K. Szilagypanit 10.20, M. M. Nemesik 3, J. R. Gelence 6, Hitz, Csikrákos 6, K. Zs. Sepsiszentgyörgy 5, ifj. K. I. Margitta 4.80, M. S. Biharföldgyháza 6.20, Biharról: Hitz, 6.20 és Ötv. G.-kőr 6.20, M. J. Biharország 6.20, B. S. Kiskeleki 5.20, Sz. S. Biharország 8 pengő.

Szerkesztési felel: PAP JANOSSY BELA DR. Felelős kiadó: TÓTH KALMAN.

T. EGYETEMI KÖNYVTÁR
KOLOZSVÁR
Szent György tér

Piros piünkösd áldott napja
Fényeit most bontogatja.
Magyar fények, magyar meleg:
Napot nektek így szentelel!

Tanuld meg!

Hare a mérgesgombák veszedelme ellen.

Kassán érdekes tanfolyamot rendeztek. A város vezetése ugyanis képésítéshez kötötte a gombaszedést s így tanfolyamokon oktatják ki a gombaszedőket arra, hogy melyek az ehető és melyek a mérges gombákat. A tanfolyamon 108 hallgató vett részt. A jövőben csak azoknak engedik meg a gomba szedését, akik a tanfolyamot elvégezték. A tanfolyamok egyébként olyan sikere volt, hogy ősszel megimélik.

Kassa város ebben a tekintetben példamutató. A gombaszedésnek ugyanis évről-évre nagyon sok halálos áldozata szokott lenni. Bizonyos, hogy az ilyen veszedelmek ellen a legjobb védekezési mód az, ha a gombát szakképzett emberek szedik.

Hogyan tartsuk el a zsírt!

A háborús idők a legnagyobb takarékoskodást követelik és ezért fokozottabb mértékben kell vigyázni arra, hogy az élelmiszerek közül semmi se menjen veszendőbe és ne romoljon meg. Az ell különösen a zsírra, amely napról-napra értékeiből élelmiszerré lesz.

A zsír eltartásánál a megfelelő és feltétlenül tisztá edény, mint előfeltétel mellett a következő szabályok tartandók be: a zsírt sötét, hűvös helyen kell eltartani. A fény ugyanis megváltoztatja a zsír színét és ízét. A libazsír tetéjére esetleg vékony söréteget szórhatunk, hogy az avasodástól megvédjük. Ügyeljünk, hogy a használatra kivett zsírt se érje napfény, mert könnyen fagyjól ízűvé válik. Ez a nap sugarában való ibolyántúli sugarak behatásának következménye.

Ha észreveszük, hogy eltartott zsírunk avasodni kezd, azonnal süssük át jó alaposan. Kiseb avasodási esetén a hagymával való átvetés már szokott használni, nagyobb bajok esetében azonban különleges kezelést van szükség.

Cséplők — Traktorok

Kühne mezőgazdasági gépek, traktoralkatrészek, hűtők, golyóscsapályák gyári áron kaphatók

Erdélyi Gépkereskedelmi R. T.
Kolozsvár, Árpád-út 33. szám.

A liszt minőségének értékelése.

A liszt minőségét a háziartásban a következőképp bírálhatjuk el: Fogásra, vagyis ujaink között dörzölve, liszt ne legyen túl lágy, túl laza, ne legyen csomós, nedves, ne érezzük melegnek. Ha a lisztbe dugjuk kezünket, a keltse vizont a hidegség érzetét, hogy még a keményítő szemcsés, jogós, száraz és kézzel összeszorítva lazán, erősen álljon össze még kevésbé képezzen csomókat. Te finom szemcséjű, ama lisztek szétfolyló tézfaltakat adnak hasonlóképp az úgynevezett agyonörölt lisztek is. Ha ugyan a lisztet olyan finomságúvá őrölték, hogy még a keményítő szemcsék is szétzúzódtak, akkor a sűrű minőségének maromlása folytán csökken a liszt vízmegekötő képessége.

Minél rugalmasabb és szívósabb ez a tészta, annál jó a liszt, mert a tészta rugalmassága és szívóssága a sűrű mennyiségétől és jóságától függ. Megjegyzem, hogy különös gondot kell tenni a liszt jóság és szépsége között, mert a lisztnek nem kell mindig szépsége is lennie. A liszt szépségét ugyanis elsősorban finomsága és fehérsége adja, jó sűrűség pedig mindenek előtt a sűrű mennyisége és jóménysége. Szép liszt lehet — szépsége mellett — rossz vagy hamított is. A jó lisztből egynemű képleken, jól kidolgozott tészta készíthető, mely jól erjed, jól kel meg és a sütés utáni porhanyós, egyenletes, ruganyos, feldagadó, tetszezős tészményt ad, vagyis a jó liszt sütképesége is jó.

Vizsga után

— Ej, ej, fiam, már ismét megbuktál? Bizony rosszak voltak a feleletek.

— Nem, apám. A kérdések voltak rosszak.